

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Een morgengebed

Des morgens, HEERE, zult Gij mijn stem horen; des morgens zal ik mij tot U schikken, en wacht houden.

Psalm 5:4.

Een gebed in de morgen. Zo was Israël het gewoon. Het eerste werk van de nieuwe dag was het morgenoffer, het morgengebed. De nieuwe dag met God beginnen! Zo moet het toch ook zijn, nietwaar? 's Morgens de Heere danken voor de genoten nachtrust en Hem tevens bidden om alles wat wij op deze dag nodig hebben, dus om alle geestelijke en lichamelijke nooddrift. Het leven van de christen dient een biddend leven te zijn, een leven dat gedragen, beheerst wordt door het gebed. En dan door het gebed dat de Heere aangenaam is. En wat tot zulk een gebed behoort, dat de Heere aangenaam is en door Hem verhoord wordt, zegt antwoord 117 op zo'n kostelijke wijze: Eerstelijk, dat wij alleen de ware God, die Zich in Zijn Woord ons geopenbaard heeft, om al hetgeen dat Hij ons geboden heeft te bidden, *van harte* aanroepen. Ten andere, dat wij onze nood en ellendigheid recht en grondig kennen, opdat wij ons voor het aangezicht Zijner majesteit verootmoedigen. Ten derde, dat wij deze vaste grond hebben, dat Hij ons gebed, niettegenstaande wij zulks onwaardig zijn, om des Heeren Christus' wil zekerlijk wil verhoren, gelijk Hij ons in Zijn Woord beloofd heeft!

Welnu, David wendt zich tot de HEERE. Klein, ootmoedig, smekend: Merk op de stem mijns geroeps, o mijn Koning en mijn God, want tot U zal ik bidden!

De omstandigheden waarin David zich bevindt zijn moeilijk, zorgelijk. Vandaar, dat Hij tot de HEERE *roept*! Zou elke bidder dat niet kennen?

Uit de diepten *roep* ik tot U, o HEERE!

'k *Roep*, HEER', in angst tot U gevloeden,

Ai, haast U tot mijn hulp en red;

Hoor naar de stem van mijn gebed,

Daar ik U aanroep in mijn noden.

Misschien heeft David deze psalm gedicht, toen zijn zoon Absalom voorbereidingen trof om tegen zijn vader op te staan. En David voelt het: er smeult iets; er wordt tegen mij samengespannen. En hij is zelf niet bij machte om de smeulende vlam te doven. En in die nood wendt hij zich tot de HEERE, roept hij tot de HEERE! In zijn morgengebed!

Des morgens, HEERE, zult Gij mijn stem horen; des morgens zal ik mij tot U schikken! *En wacht houden*, zo voegt hij eraan toe. Met andere woorden: HEERE, nu heb ik mijn zorgen en noden in het gebed bij U gebracht, voor U neergelegd. En nu zie ik uit naar Uw verhooring! En wacht houden! Ja, zo moet het toch zijn. De nieuwe dag met God beginnen. In ons morgengebed. Maar dan mag het toch niet zò zijn, en als we waarlijk gebeden hebben kan het toch ook niet zo zijn, dat we aan het begin van de dag ons gebed tot de Heere opzenden, en dan doen en leven alsof het daarmee uit is. Nee, nu wacht houden, nu uitzien hoe de Heere verhoort. Des morgens schik ik mij tot U, HEERE, en nu zie ik uit, nu let ik erop wat Gij doen zult! Bidden, en dan wacht houden: merk op, mijn ziel, wat antwoord God u geeft!

Ik zal uitzien naar de HEERE, ik zal wachten op de God mijns heils; mijn God zal mij horen (Micha 7:7).

Dus niet zò: eerst bidden, als een hulpeloze smekeling voor God komen, en

dan verder de hele dag leven alsof wij het zelf wel kunnen. Maar nu ook de hele dag de hulpeloze blijven. Ook wanneer wij ijverig bezig zijn met ons werk, toch als een hulpeloze-in-ons-zelf uitzien naar de verhooring van het morgengebed.

Wanneer wij 's morgens hebben gebeden of de Heere ons wil bekwamen tot onze arbeid, of Hij ons niet in verzoeking wil leiden, maar ons bewaren voor de boze, dan is de Heere (in alle eerbied gezegd) heel de dag bezig met die bede en met het verhoren ervan. Maar dan mogen wij overdag ook niet los zijn van ons morgengebed, maar er voortdurend mee bezig zijn. Wacht houden, zegt David. Er almaar naar uitzien of en hoe de Heere verhoort.

Als wij 's morgens, in het besef van eigen zwakheid, bidden: "HEERE, maak Uw weg recht voor mijn aangezicht", dan ook de hele dag uitzien naar wat de Heere in Zijn genade aan verhooring van dat gebed geeft.

Wordt zo ons leven gedragen door het gebed? Het gebed is toch de adem der ziel? En ademen we dan niet de gehele dag?

Wachten en uitzien. Bidden en wacht houden.

Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

De betalingen van het abonnementsgeld over deze jaargang beginnen binnen te komen, dat blijkt ook uit de giften die we ontvingen tot een bedrag van f 2.278,60. Tevens ontvingen we een gift van f 488,55 voor de school in Dundas van de Chr. Geref. Kerk te Zaanslag.

Hartelijk dank voor deze giften, mede namens het schoolbestuur, alsook voor de opgaven van 2 nieuwe abonnees.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Telefoon: 0172-474202. Postbank: 704350.

Van de redactie

Inhoud

Ds. D. Slagboom schrijft een tweede artikel over Hanna's Lofzang. De serie over Sibbes is beëindigd. We zeggen Ds. M.J. Kater hartelijk dank voor de artikelen die hij heeft willen schrijven voor ons blad. We vonden Ds. K. Hoefnagel bereid een serie te schrijven over "Gods heerlijke deugden." De eerste aflevering vindt u in dit nummer.

Apeldoorn

In plaats van dr. J. de Vuyst mocht drs. T.M. Hofman zijn arbeid aanvangen en in plaats van prof. dr. W. van 't Spijker mocht dr. Selderhuis met zijn werk beginnen. We wensen hen sterkte en wijsheid van Boven toe. De Heere

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.
Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op geluidscassette en/of in braille, groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

stelle de opleiding in Apeldoorn tot zegen voor de kerken.

Ontmoetingsdag

Deze zal gehouden worden D.V. zaterdag 5 april in het kerkgebouw van

Sliedrecht-Bethel. 's Morgens spreken Ds. M. Vlietstra en Ds. J.P. Boiten. 's Middags drs. G.J. van Capellen, Ds. P. den Butter en sluiting door Ds. M.C. Tanis.

AvH.

Hanna's Lofzang (2)

Verheugd in God!

De eerste keer hebben we gelet op enkele facetten van het lied van Hanna in het algemeen. Zo zagen we de aanleiding in het leven van Hanna: de gave door Gods genade van een zoon, Samuël. Maar we zagen ook, dat we daarbij niet moeten blijven staan. Door de Geest der profetie wordt die gave belicht en gaan er lijnen open naar de toekomst, naar Christus, naar de Kerk des Heeren en Gods kinderen. Er is een boodschap van zonde en genade in deze lofzang. Er is aansluiting aan het geestelijk beleven.

We gaan nu naar het lied zelf, de inhoud ervan. Op allerlei manier heeft men geprobeerd een verdeling van de totale inhoud te geven. De moeilijkheid blijft daarbij, dat het om een lofzang gaat. Zo'n lied, door de Heilige Geest gezongen, laat zich niet zo gemakkelijke indelen. Het is geen beschouwing, die bepaalde gedachten precies afgebakend ergens een plaats geeft. In een lied met het hart gezongen zijn de overgangen niet zo gescheiden. Het is niet zo duidelijk weer te geven, waar de wending van een bepaalde gedachte is.

Het lijkt me toch goed, bij de erkenning van de bezwaren, een zekere verdeling hier te vermelden. Het geeft in ieder geval enig inzicht in de inhoud. Het gaat dan om vijf gedeelten:

- vers 1b en 2: de vreugde over wat God gegeven heeft
3: de vermaning tegen te-hoog-spreken
4-8: de verrassende leiding Gods
9-10a: de troost voor Gods gunstgenoten en de ondergang van Gods vijanden
10b: de verwachting van de komende Koning.

Ik geef hier in eigen woorden weer wat ik bij anderen vond.

Het gaat dus eerst over de vreugde, over wat God gedaan heeft: "Mijn hart springt op van vreugde in de Heere; mijn hoorn is verhoogd in de Heere; mijn mond is wijd opengedaan over mijn vijanden; want ik verheug mij in

Uw heil. Daar is niemand heilig gelijk de Heere; want er is niemand dan Gij, en er is geen rotssteen, gelijk onze God" (1 Samuël 2:1b en 2).

Vreugde in het hart

Lofzang en vreugde behoren bij elkaar. Niet altijd wordt dat in de Bijbelse lofzangen met uitdrukkelijke woorden gezegd. In het lied van Mozes, gezongen na de doortocht door de Rode Zee, vinden we geen speciale vermelding van de vreugde, waarmee gezongen is. Tussen de regels door merk je die toch wel op. Maar in de lofzang, waar wij aandacht voor hebben - én die van Maria - wordt de vreugde van het hart heel nadrukkelijk weergegeven. We weten het van die van de moeder des Heeren: "Mijn ziel maakt groot de Heere en mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker". Maar hier in Hanna's lied vinden we het nog krachtiger: "mijn hart springt op van vreugde" en "ik verheug mij in Uw heil".

Opspringen van vreugde. Verheugen. Het zijn woorden die hier wel heel tekenend zijn. 't Gaat niet om een koude, zakelijke weergave van het wonder. Haar hart spreekt, bevindt het. Er zit in verborgen het-vrolijk-zijn in de rechte zin van het woord. Het ermee-ervuld-zijn. De weerklank van het wonder komt er in openbaar. Het is een zaak van het hart, maar toch ook weer zó, dat het Hanna helemaal - van top tot teen - vervult.

Diep was haar verdriet geweest. Het was niet alleen het gemis van een kind. Zij doorleefde Israëls nood. De nood van de schuld. Haar baarmoeder was toegesloten. Ze voelde en kende het oordeel Gods daarin. Hoe had zij erover geweest. Bitterlijk bedroefd was zij! Groot was haar ellende.

Nu is het wonder gebeurd. God heeft naar haar omgezien. Hij heeft haar ontferming bewezen in de gaven van Samuël. Dat wonder verblijdt haar hart, héél haar bestaan.

Let er op dat ze niet zegt: "ik ben verheugd over mijn kind". Dat zal ze zeker geweest zijn. Hoe zou het anders kunnen bij een moeder. We mogen van

Hanna geen vrouw maken, die in overgeestelijkheid geen oog heeft voor de natuurlijke weldaden, die God geeft! Maar ze ziet deze weldaad wel in een ander licht. Daarom blijft ze er ook niet bij stilstaan. In diepe ootmoed prijs ze de Heere en noemt Hem het voorwerp van haar vreugde. Ze is "in de Heere" verheugd. Hij heeft vreugde in haar hart gegeven. Het komt uit Hém. Zij ervaart die ook in de gemeenschap met Hem, in de gemeenschap door de Heilige Geest. We kunnen ook zeggen: in de gemeenschap van het geloof van het hart, dat de Heilige Geest in haar werkt.

Heeft het niet heel wat te zeggen? Wat vinden we die vreugde weinig vandaag. Er wordt genoeg over gesproken. Het is echter helaas zo vaak een vreugde zonder het kennen van het wonder. Een vreugde zonder dat er iets verstaan wordt van de waarachtige bekering tot God. De ootmoed wordt er in gemist. Even is er een "vrome" betuiging bijvoorbeeld bij het krijgen van een bepaalde gave. Maar het laat niets achter en de Heere wordt niet erkend.

Aan de andere kant moeten we ook zeggen: wat wordt soms de ware vreugde veracht. Eli onderkende de bedroefde Hanna niet, beoordeelde haar zelfs geheel verkeerd. Is het soms ook niet zo dat vanuit "een hoge statuut" eenvoudigen verkeerd beoordeeld worden, die getuigen van de innerlijke vreugde over wat God in hun leven heeft geschonken?

Vreugde in de Heere. Dan komen we niet met onszelf. Dan staan de gaven niet vooraan. Dan wordt de Heere verheerlijkt in wat Hij geschonken heeft. Dáárvan mag getuigd worden. Dát vervult het hart en doet ervan spreken tot anderen.

Verhoogde hoorn

Hanna laat niet in het onzekere, waarover zij zo diep in haar hart verheugd is. Het is over het heil, dat God heeft geschonken. Dat heil was voor haar uitgekomen in de hulp in haar nood. Haar nood was groot geweest door de vijanden, die tegenover haar stonden. We zullen daarbij niet alleen aan Peninna moeten denken. In dit lied ziet zij de vijanden breder in allen, die tegen de Heere opstaan en Zijn werk verachten. Het zijn Zijn en haar vijanden. Hoe machteloos kwam ze in haarzelf uit tegenover hen! Hoe anders heeft nu de Heere het gemaakt! Haar hoorn is verhoogd. De hoornen van het vee zijn beeld van de kracht. We weten

het uit de Psalmen hoe vaak dit beeld wordt gebruikt. Denk aan Psalm 89:18: "door Uw welbehagen zal onze hoorn verhoogd worden". Als God Israëls hoorn verhoogt, dan is er in Israël weer de kracht tot de strijd tegen de vijanden. Dan komt Israël uit, zoals God Israël begenadigd heeft. Niet in eigen kracht maar in de kracht des Heeren. Hoor het hier nu: het is geen hoogmoed van Hanna, alsof zij zou willen zeggen: "ik ben nu sterk tegenover mijn vijanden". Nee. In diepe ootmoed belijdt zij het: Heere door U mag mijn hoorn weer verhoogd zijn, weer verheven. Zij heeft maar niet voor een ogenblik kracht gekregen. Door wat God geschonken heeft is zij "welgemoed en onversaagd". Zo zeggen de kanttekenaren het.

Hebben we het niet nodig in deze tijd? De Kerk des Heeren komt zo machteloos uit tegenover hen, die God en Zijn Woord verachten. Velen zoeken daarin verandering door allerlei activiteiten, die de kerk nog "wat" doen lijken. Met kracht zingt Hanna ervan: "mijn hoorn verhoogd: "in de Héere". Daar vandaan verwacht het levend geloof het!

Geopende mond

Een geopende mond! Dat behoort ook tot het heil, dat God geschonken had aan Hanna. Wat erg was het geweest voor haar dat ze tegenover de tergende woorden van Peninna een gesloten mond had gehad. Het wordt als smartelijk door die God vrezen ervaren, als ze door de vijanden worden bespot. Vergeet dan ook niet dat Hanna die spottaal van Peninna hoort, die haar raakt tot in het diepst van haar ziel. Zij wordt immers bespot met haar onvruchtbaarheid en die beleeft zij op een geestelijke wijze tegenover God. Dat hield haar mond des te meer gesloten. Zit er niet iets in van Psalm 42: "met een doodsteek in mijn beenderen honen mij mijn wederpartijders, als zij de ganse dag tot mij zeggen: waar is uw God?"?

De Heere heeft haar uitgeholpen door het wonder van Zijn Hand. Zij is door de Heere vooruitgeschoven en nu is haar mond wijd geopend om van de wonderen Gods te spreken. Daar moet Peninna, daar moeten al haar vijanden het tegen afleggen! Het gaat Hanna er niet om te zeggen: "nu heeft Peninna haar verdiende loon". Als een soort voldoening voor haar wraakzucht. Nu de Heere heeft haar mond geopend door Zijn wonderdaden en daarvan mag zij spreken tot beschaming van de vijanden. Mogelijk kennen wij zulke

omstandigheden, dat we spottende vijanden tegenover ons hebben. Voor de Kerk des Heeren in deze tijd is het zeker niet vreemd. Verwacht het dan van de Heere, opdat we niet in bitterheid zélf onze mond opendoen. Daar komt meest niet veel goeds van. De Heere opent op Zijn tijd de mond. Dat doet de vijandschap verstommen. Het kan zelfs voor vijanden nog ten zegen zijn.

In Uw heil

Bij Gods heil komt Hanna uit, als zij van de diepste bron spreekt van haar vreugde in God. "Want ik verheug mij in Uw heil". Het komt nog beter uit als we deze zin lezen als een betuiging, als een krachtige belijdenis, die de Heilige Geest haar in deze lofzang doet zingen: "Zéker, ik verheug mij om Uw heil". 't Komt alleen van de Heere. "In God is mijn heil". "Het heil is des Heeren". De gezegende Naam van de Zaligmaker ligt er in verborgen. Van Hem, in Wie het heil Gods vlees en bloed geworden is voor zondaren, die het leren zichzelf nooit te kunnen redden. De Naam Jezus!

Gelukkig als het voor ons geen theorie is maar beleving, dat alle heil voor tijd en eeuwigheid uit Hem komt en Hij zó erkend wordt.

Niemand gelijk de Heere

Vers 2 behoeft geen lange verklaring. Die in God verblijd is, prijst Hém alleen. Hij wordt erkend als de enige Heilige in Zichzelf. Hij is de Reine, Die geen zonde gedooft en in alles de heiligheid op het oog heeft, ook bij de Zijnen. Hij is de Verhevene, met Wie niemand te vergelijken is. Hoe eerbiedig belijdt Hanna Hem zo in haar lofzang. Zijn grootheid gaat alles te boven.

"Er is geen rotssteen gelijk onze God". God heeft Zijn onvergelijkelijke kracht en trouw aan hen bewezen. Hij beschaamt niet die van alle kracht en steun leren afzien. Die in waarheid zich op Hém verlaten.

Geldt het ons? Kennen wij die God voor eigen hart en leven, als ónze God? Hanna zingt er niet voor niets zó van!

Mozes had er al van gezongen in zijn lied, Deuteronomium 32:4 "Hij is de rotssteen, Wiens werk volkomen is.." Door dezelfde Geest getuigt Hanna ervan met heilige blijdschap en mag de Kerk des Heeren van alle tijden het beleven.

D. Slagboom.

Gods heerlijke deugden (1)

De Heere is goed. Hebt u dat al ontdekt en beleeden? God is ALTIJD goed, al wordt het door Gods kind niet altijd beleefd. In dagen van druk zucht het hart en is neergebogen. Maar bij Geesteslicht gaan we belijden: 'Gij zijt goed en goeddoende. Het is mij goed dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik Uw inzettingen leerde. Ik weet, HEERE! dat Uw gerichten de gerechtigheid zijn en dat Gij mij uit getrouwheid verdrukt hebt' (Ps. 119:68,71,75). De Heere is verder ook goed tegenover ALLEN. Heeft de Heere Jezus immers niet gezegd dat God Zijn zoon doet opgaan over bozen en goeden en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen?

Maar Hij is in het bijzonder goed voor Zijn uitverkoren Kerk.

Zijn kinderen delen in Zijn bijzondere goedheid en gunst, als Hij hun zielen verlost van het verderf. Gods goedheid wordt voorwerp van aanbidding. Te meer als ze gaan ontdekken dat in hen, dat is in hun vlees, géén goed woont. Dan wordt ervaren dat de Heere goed is voor een slecht mens.

In een aantal artikelen willen we enige woorden wijden aan sommige van Gods deugden of eigenschappen. Moge de overdenking ervan zoet zijn voor allen die Gods Naam vrezen. Moge het ook tot bemoediging zijn voor hen die van verre staan. Moge het ook nog tot bekering van het onbekeerde zijn. Als de Heere werkt in het zondarshart, wordt die zondaar op het allerdiepst vernederd. Maar Gods heerlijke deugden worden op het allerhoogst verheerlijkt. Door God Zelf. Maar ook door de mens.

Op catechisatie leren we onderscheid te maken tussen Gods mededeelbare en Zijn ónmededeelbare eigenschappen. Onmededeelbare eigenschappen wil zeggen, die deugden, welke God ALLEEN heeft; die Hij dus níet aan Zijn schepselen heeft 'medegedeeld'. De uitdrukking mededeelbaar wil zeggen dat er van die eigenschappen óók iets gevonden wordt bij de mens. Dat woord houdt evenwel in, dat geen mens zich te beroemen heeft op wat hij heeft, want het is hem slechts gegeven, medegedeeld.

Welnu, we willen van zowel Gods mededeelbare, als onmededeelbare eigenschappen iets gaan zeggen. Zijn

goedheid is ook één van Zijn mededeelbare eigenschappen.

In welke weg laat God Zich kennen? Door middel van het boek der natuur en door middel van de Schriftuur. Het licht van Gods Geest is echter nodig om onze blinde zielsogen te openen. Want hoewel het boek der natuur door velen gelezen wordt, nochtans wordt God niet verheerlijkt. Het oog moet open gaan voor Hem, Die het alles schiep. Zo is het ook met Gods Woord, de Bijbel. Daarin spreekt God; Hij openbaart Zich. Hij openbaart Zichzelf in het Boek der boeken in Zijn heerlijke deugden. Hij openbaart Zich ook in Zijn goedheid, Zijn onuitsprekelijke goedheid.

Maar de Heilige Geest doet het de mens zien. Dan wordt het hart verbroken vanwege die goedheid. Dan gaan we zien dat we tegen een goeddoend God zondigen. Dan leren we op die goedheid hopen, enzovoort. Dan gaan we ook leren dat God goed is om Christus' wil. Zondaren delen in Gods goedheid als een vrucht van Zijn volbracht Middelaarswerk. Zo krijgt ook Hij de eer. Het is echter níet zo dat Christus bij de Vader heeft opgewekt, wat er tevoren niet was. God IS goed, van nature. Vanwege die goedheid heeft Hij Zijn Zoon naar de wereld gezonden. Maar zondaren delen in Gods eeuwige goedheid als vrucht van Jezus' werk.

Wanneer wij spreken over Gods goedheid spreken we over iets groots en veelomvattends. Dan spreken we over alle vormen van vriendelijkheid en goedheid jegens de mens. Als we spreken van Gods goedheid jegens de onbekeerden, hebben we het eigenlijk over Zijn verdraagzaamheid en taai geduld. Die aan de mens bewezen goedheid zal eens eenmaal tegen hem getuigen, als het niet tot bekering heeft geleid. Maar als we spreken over Gods goedheid jegens Zijn volk, hebben we het niet langer over Zijn algemene genade, die Hij bewijst in het zaligen van de zondaar. En sprekend over de goedheid die Hij betoont in het doorhelpen en uithelpen in de moeiten van het leven, bedoelen we meer Zijn barmhartigheid.

Dit dienen we te onderscheiden. Als God Zijn goedheid bewijst in het leven van een mens, wil dat nog niet zeggen dat die mens een voorwerp van Zijn

eeuwige liefde is. Toch is Hij volmaakt goed jegens die mens. Heeft hij immers niet de dood verdiend? Maar God geeft hem het levenslicht. De mens die verloren gaat zal nimmer kunnen zeggen dat God niet goed voor hem is geweest. Maar u voelt wel dat we het nu hebben over de goedheid die Hij ten toon spreidt in het verdragen van die mens; in het uitstellen van het oordeel; in het waarschuwen van die mens, enzovoort. God heeft gezworen dat Hij geen lust heeft in de dood van goddelozen. Dat is Zijn goedheid.

Wat erg is het toch dat een mens die goedheid des Heeren niet ziet. Daar is hij blind voor. Als het hem goed gaat in het leven houdt hij zich stil. Maar dankbaarheid is hem ten enen male vreemd. Als druk en moeite in het leven komen, houdt hij zich niet langer stil, maar gaat hij klagen. Zelfs klagen over en tegen God. Die mens is maar diep ongelukkig. Hij is blind voor Gods goedheid, welke hem nog verdraagt, omdat Hij blind is voor zijn schuld en onwaardigheid. Bij de natuurlijke mens zal het dan ook niet komen tot een aanbidden van Gods goedheid en verdraagzaamheid.

Wat is het groot als een mens door Woord en Geest gaat zien wie hij is, en Wie God is. Als we iets gaan zien van onze schuld en verlorenheid, wordt het een wonder dat we er nog zijn. Dat we nog zijn in het land der levenden, ja, nog onder de genademiddelen, ja, dat we nog zalig kunnen worden. Dan gaan we al iets zien van het onuitsprekelijke wonder van Gods goedheid en verdraagzaamheid. Dat verbreekt het hart. Maar het geeft ook vrijmoedigheid in het gebed. Heere, zo zegt men dan, wat is het toch nog een wonder dat ik nog ben die ik ben. Dat u nog geen afrekening hebt gehouden. Dat ik nog niet in de hel lig. O, Heere, bekeer me toch. Red mijn ziel door Uw goedheid, Heere. Gods goedertierenheid en verdraagzaamheid worden als een wonder beleefd. En het leidt tot bekering, Rom. 2:4.

Maar de mens die God mag vrezen, zal al meer en al dieper in dit wonder worden ingeleid. Omdat hij zichzelf al meer en meer leert kennen. De zonde, bedreven in het 'eertijds' wordt smartelijk. Maar de zonde, bedreven na ontvangen genade, wordt nog smartelijker. Dat inwonend verderf wordt ons dan een kruis. Wat zondigen we toch tegen een goeddoend God! Psalm 51 is

het boetelied van een mens, die al genade kende. De toon is diep, want het berouw is diep; Gods goedheid, ondervonden in de vergeving der zonden, om het bloed van Christus, leidt

tot hernieuwde bekering; tot heiligmaking. Tot een waarachtige liefde tot God. Tot een groot verlangen om Gods goedheid eer te geven.

K. Hoefnagel.

De strijd tussen vlees en Geest

'Want het vlees begeert tegen den Geest, en de Geest tegen het vlees; en deze staan tegen elkander, also dat gij niet doet, hetgeen gij wildet'

Galaten 5:17

Het vlees heeft ook in de rechtvaardigen zijn begeerten. Indien het zelfs den Geest Gods durft te wederstaan, is het dan niet veeleer een wonder, dat het U niet geheel en al heeft meege-sleept?

De werken des vlees zijn openbaar; ze treden duidelijker aan den dag, zelfs in Gods kinderen, dan de werken des Heiligen Geestes. Ik zeg U, het is voor vele ware Christenen iets zeldzaams hun genade op te merken, maar iets zeer gewoons hun zonden te zien en in zich de heerschappij van zonden en lusten te gevoelen. Dat is tot ontmoediging van hun ziel! Maar, zult U mij vragen, daar ik dan tweeërlei lusten en begeerten koester, hoe kan ik weten aan welke mijn ziel hangt? Ik antwoord: Vraag Uzelven af welke gij gaarne wilt dat de boventoon hebben. De begeerten des vlees of des Geestes? Aan welke zijde schaaft gij U? Kunt U dan met vastberadenheid zeggen: O, laat God, laat de genade, laat mijn goede begeerten in mij heersen over mijn vlees, om Jezus wil?

Welke soort van begeerten komen in uw ziel op wanneer de lusten des vlees woeden? Zegt of denkt gij dan bij Uzelven, met afkeer van de zonde: O, dat ik nimmer, nimmer weder dergelijke bewegingen mocht ontdekken. O, dat mijn ziel zo geheel vervuld was met de genade, dat er gans geen plaats overblijft voor de lusten van mijn vlees? Welke gedachten doorkruisen

uw gemoed, wanneer gij ziet, dat uw goede begeerten zo stout door de kwade worden teruggedrongen? Zegt gij dan niet: O, ik ben de slechtste aller mensen, ik kan mijzelf verachten. Niemand ter wereld is in mijn ogen zo traag in het goede als ik ben? Ik verafschuw mijzelf; een padde is beter dan ik. O Heere, laat mij alles zijn behalve een zondaar; alles, indien Gij mijn ongerechtigheden maar overwint!

Ontdekt gij gaarne in andere mensen datgene wat gij voor genade houdt? Zegt gij niet: O, hoe gelukkig zijn zij. O, mij dunkt, genade is het heerlijkste dat bestaat in deze wereld! Ik zou gaarne leven en sterven met deze mensen, die Gods genade in het hart bezitten! Honderdmaal, en nog eens honderdmaal heb ik God gesmeekt, om, indien het Zijn wil ware, ook in zulk een toestand te mogen verkeren?

Hoe zijt gij te moede, wanneer gij bedenkt, dat gij ook zelf genade hebt? Zegt dan uw ziel niet: O, dan zou ik kunnen springen van vreugde; dan is er blijdschap, blijdschap in mijn hart! Dat is, dunkt mij, de grootste zegen op aarde! Genade, genade te ontvangen!

Is het zo met uw ziel? Zo ja, dan zijt gij een gelukkig mens, want uw ziel heeft genade verkregen, hoezeer de zonde ook nog in uw vlees woont en werkt. Ja, al dat zuchten is een werking der genade, de genade der begeerte, der liefde, der nederigheid en der vreze Gods in U. Uw begeerten zijn alleenlijk goed, want gij begeert tegen uw vlees, tegen uw zondig 'ik', en dat 'ik' zijt gij niet zelf, maar het is de zonde, die in U woont.

John Bunyan (1628-1688)

Hulp van de Heere

"Ik hef mijn ogen op naar de bergen, vanwaar mijn hulp komen zal. Mijn hulp is van de HEERE, Die hemel en aarde gemaakt heeft"

Psalms 121:1,2

We hebben onze tekstwoorden uit een van de pelgrimslieden van Israël, liederen, die gezongen werden onder-

weg naar Jeruzalem als de Joden de grote feesten gingen vieren. Liederens Hammaïloth heten ze. Dat wil zeggen: Liederens van de optocht of opgangsliederens. Jeruzalem, waar ze heengingen, lag op de bergen en de weg daarheen was een weg die omhoog voerde. Op die weg omhoog zong men dan opgangsliederens, de psalmen 120 tot

en met 134.

In die tijd was zo'n reis lang niet zonder gevaar. Om te beginnen lieten deze mensen heel wat achter als ze van huis gingen. Hoe zou het thuis gaan? Zouden ze bij thuiskomst alles wel in welstand terug vinden. Zou alles veilig bewaard blijven? Maar ook de reis bracht moeiten en gevaren met zich mee. Over de vaak ongeplaveide wegen was het moeilijk reizen. Er waren gevaren van rovers en roofdieren. Men kon ziek worden. En dan natuurlijk de vermoeidheid van het reizen. Al met al was het niet gemakkelijk. Ze hadden hulp nodig. Hulp om de reis te kunnen volbrengen en veilig in Jeruzalem te kunnen aankomen. Hulp ook op de terugreis. En waar komt de hulp vandaan? Waar zal de pelgrim die hulp zoeken?

Deze pelgrimsreis kan gezien worden als beeld van de levensreis. Tenminste, als we Jeruzalem als einddoel gekregen hebben. Het Jeruzalem dat boven is. Is dat zo bij u? Reist u door genade daarheen? Naar de stad die fundamenteen heeft waarvan de HEERE de Bouwmeester is? Welnu, onderweg daarheen worden we ook door allerlei gevaren bedreigd. Gods volk komt niet zomaar veilig aan. Er wordt heel wat beleefd onderweg. Veel wederwaardigheden, veel rampen zijn des vromen lot. We zijn zulke zwakke mensen. Zwak van lichaam, zwak van geest. Zwak vanwege het feit dat we zondaren zijn en van die zonde blijft nog zoveel achter, ook als we genade hebben leren kennen. Ja, we hebben hulp nodig op de levensreis. Hulp in de moeiten van het leven. Hulp bij het naderen van de dood. Hulp in de strijd tegen de zonde. Hulp om staande te blijven in de verzoeken. Hulp altijd weer en onder alle omstandigheden, omdat we zonder de HEERE niets kunnen doen. Waar komt die hulp vandaan?

Zullen we die hulp bij mensen zoeken? Kan de man de vrouw afdoende helpen of de vrouw haar man? Zullen we op prinsens vertrouwen? 's Mensen hulp is ijdelheid. Nee, daar moet het niet gezocht worden. De dichter kijkt in een andere richting. Hij zoekt het bij de bergen.

Ja, zo staat het er. Ik hef mijn ogen op naar de bergen, vanwaar mijn hulp komen zal. Maar, is dat wel goed? Is er bij de bergen wel hulp te vinden? Is dat niet in strijd met wat er op een andere plaats staat? Ik denk aan Jeremia 3:23, waar we lezen: Waarlijk, tevergeefs verwacht men het van de heuvelen en

de menigte der bergen. Bij de bergen ben je toch wel aan het verkeerde adres....

Geen wonder, dat men bij onze tekst een andere vertaling heeft voorgesteld. Dan wordt het: Ik hef mijn ogen op naar de bergen; vanwaar zal mijn hulp komen? Met een vraagteken dus. En dan is het net alsof de dichter zichzelf corrigeert. Hij heeft een ogenblik gedacht, dat zijn hulp van de bergen komen zal, maar hij weet goed genoeg dat dit niet zo is. Zal daar mijn hulp vandaan komen? Nee, maar mijn hulp is van de HEERE. Niet van de bergen, maar van de HEERE.

Deze vertaling geeft goede zin. Zo kan de tekst inderdaad goed verstaan worden. Toch geloof ik dat het ook mogelijk is te laten staan wat er staat. Zonder vraagteken. De dichter slaat zijn ogen inderdaad op naar de bergen want daar verwacht hij wel degelijk hulp vandaan. Maar welke bergen bedoelt hij dan? Welke bergen zouden dat dan kunnen zijn? Natuurlijk de bergen waarop Jeruzalem gebouwd is; waarop ook het huis des HEEREN, het heiligdom, gebouwd is. De bergen, die de HEERE uitgekozen heeft om daar zijn Naam te doen wonen. Die bergen! En dan gaat het niet meer om die bergen, maar om God die daar woont. Zo verstaan vloeit vers 2 als vanzelf uit vers 1 voort. Mijn hulp is van de bergen, namelijk van de HEERE die op die bergen woont.

Nee, de dichter is niet op een verkeerde manier bezig als hij hulp zoekt. Hij zoekt juist op de goede plaats. De plaats die de HEERE verkoren heeft. Daar woont Hij Zelf, daar wordt Zijn heil verkregen. Hij heeft geleerd, dat die mens zalig is, die de God van Jacob tot zijn hulp heeft.

Met die God als Zijn hulp kan hij de reis volbrengen. Die God zal er voor zorgen dat hij niet omkomt maar veilig aankomt. Hij komt veilig aan in Jeruzalem dat beneden is en hij komt straks ook veilig aan in het Jeruzalem dat boven is. God staat daar voor in.

Is dat dan geen ijdel vertrouwen? Komt hij hier niet verkeerd mee uit? Nee. De dichter heeft twee sterke argumenten. De God op wie hij vertrouwt is de HEERE. En Hij is de Almachtige. Hij is de HEERE-Jehova. De IK ZAL ZIJN DIE IK ZIJN ZAL. De Onveranderlijke. De Getrouwe. De God die het beloofd heeft en het ook doen zal. Die gezegd heeft: Ik zal nooit herroepen hetgeen Ik eenmaal heb gesproken. Hij is ook de Almachtige. Is dat niet gebleken in het feit, dat Hij

hemel en waarde gemaakt heeft? De Almachtige Schepper. Voor Hem is niets onmogelijk. Zijn arm is sterk. Wat Hij wil, geschiedt. Niets kan Hem weerstaan. Geen vijand houdt het tegen Hem uit. Als Hij de bescherming van de Zijnen op Zich neemt dan zijn ze veilig.

Wat een zegen om deze God tot onze Toevlucht te hebben en van Hem hulp te ontvangen. Wat er dan ook gebeurt op onze levensreis en hoe het ook tekeer kan gaan in de stormen van het leven, dan is er toch geen nood. Al zien we geen hulp of uitkomst meer en al valt alles ons uit handen, dan is deze

getrouwe en almachtige God nog niet machteloos. Wat heeft Hij het al vaak bewezen in het leven van Zijn volk, dat Hij uitredt waar alles onmogelijk is geworden. Dat ondervond Israël toen het door de Rode Zee moest. Dat is zo vaak de ondervinding geweest. En dat wil de HEERE nog steeds bewijzen.

Maar ken je deze God niet en zoek je het nog bij andere hulpbronnen, dan kom je er gewis en zeker een keer bedrogen mee uit. Waar zoekt u uw hulp?

Ds. P. den Butter.

Enkele vragen beantwoord

Wat is er toch de oorzaak van dat het werk van Gods Geest meestal in meerdere mate wordt gevonden bij eenvoudige vromen dan bij geleerde mensen. Ook al zijn de laatsten óók kinderen van God?

Ik antwoord U dat dit komt door Gods vrijmacht, volgens het Woord van Christus: 'Vader, Ik dank U, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt en hebt dat de kinderen geopenbaard'. Meestal leven eenvoudige vromen dichter bij de Heere dan bestudeerde godvrezenden. Het is mijn bedoeling niet om tegen geleerdheid te zijn, maar ik wil Gods vrijmacht, wijsheid, goedheid en macht in het bewerken van Zijn volk aantonen. De bediening van Gods Geest past bij de situatie en omstandigheden van Gods volk, tot troost, raad en moedgeving, tot blijdschap en verwondering.

Tot mij komt verder de vraag, wat een twijfelmoedige allemaal doet om tot geloof, troost en verzekering van zijn staat te komen.

Ik antwoord U, dat zo iemand het zoekt in veel bidden, tranen, plichten, levensverbetering, kortom alles waarmee men maar denkt vrede voor het hart te vinden. Men zou de Heere wel willen bewegen met veel tranen, maar de arme mens ziet niet dat het eigen, bewerkte tranen zijn. Het is een leven tussen hoop en vrees. De hoop is afwisselend sterk en zwak en die toestand kan vele jaren duren. Zo liggen er vele begenadigde mensen jaren ziek in het gasthuis van eigengerechtigheid. Wij zijn zó diep in Adam gevallen, dat iedereen na ontvangen genade nog steunt op eigen verdiensten. Zo iemand is echter als een schipbreukeling; ontvalt hem de ene plank, dan

grijpt hij naar de andere, totdat hem tenslotte alles ontvalt. Dan ziet men (pas) om naar een ander middel om behouden te worden.

U zult vragen: als zo iemand sterft eer het tot een gelovig aannemen van de Heere Jezus komt, gaat men dan verloren? Dan moet ik U antwoorden, dat zo iemand niet verloren zal gaan omdat men reeds wedergeboren, zoekend en begenadigd was. Als dezulken sterven vergaat het hen als een schipbreukeling: eer hij zinkt, ziet hij nog om zich heen naar iemand die gereed staat te helpen. Dezulken steken hun armen uit en worden behouden door het toevluchtnemende geloof: 'Wendt U naar Mij toe en wordt behouden, alle gij einden der aarde'. De gebetenen van de slang werden genezen als zij met gebroken ogen opzagen naar de koperen slang. Onze zaligheid wordt in Gods Woord niet alleen verbonden aan de sterkte, de grootheid en het vertrouwen van het geloof, maar ook aan de waarheid van het geloof, óók al is dat klein en zwak. Dat zien wij bij de Kananese vrouw en de tollenaar. Als iemand tot licht komt en mag steunen op de Heere Jezus en van Hem gebruik maakt, ziet men dat er al genade geschonken was, maar dat men soms jarenlang verkeerd gewerkt heeft. Dat is een uitnemende troost voor alle ware, maar bekommerde zwakgelovigen!

Hoe komen dan zulke twijfelenden tot werkelijke vrede, licht en troost in de genadestaat? Dat zal gebeuren, als men door Gods soevereine genade en het licht van de Heilige Geest gaat zien, dat er nergens ware rust en troost te vinden is, dan wanneer men van alles afziet en zich wendt tot de Heere Jezus. Dan ziet men, dat nodiging en

belofte tot hen (persoonlijk) komt en mag men, door de verlichting des Heiligen Geestes Gods getuigenis voor zichzelf aannemen. Dat is geloven! Dan waagt men het, zich geheel en al over te geven aan de Heere Jezus, tot hun heil en zaligheid, om door Hem behouden te worden. Dán komt zo iemand tot vrede: 'Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede'.

Lambertus Myseras (1676-1740)

Boekbesprekingen

Dr. C.A. van der Sluijs, **Dordt vandaag**, ondertitel 'Actualisering van de Dordtse Leerregels'.

De auteur schrijft over godsverlichting temidden van godsverduistering. Het boek bevat 160 blz., kost f 29,95, Uitgeverij J.J. Groen en Zoon - Leiden.

Achterin het boek vinden we een literatuuropgave, een zakenregister en een namenregister. Het viel mij op dat in de literatuuropgave veel bekende auteurs ontbreken zoals Feenstra, Damste, Vroegindewey en Van Amstel. Het komt mij voor dat het boek van dr. van der Sluijs vrij moeilijk is voor gewone kerkmensen.

De schrijver verduidelijkt zijn positie in twee richtingen: De evangelische beweging (en Charismatische stromingen) en een verstarde rechtzinnigheid. Voor geïnteresseerden, die zich wat moeite willen getroosten, bevat het boek veel stof tot overdenking.

Ds. P. Vermaat, **Liever toch bezoek**, 176 blz., f 24,90, Uitgeverij Kok Voorhoeve - Kampen.

De ondertitel van dit boek luidt: "Over sterven en rouwverwerking." Het boek bevat de volgende hoofdstukken: 1. Liever niet in stilte. 2. Met de kerk der eeuwen. 3. Begraven of cremen. 4. Begraven in de tijd van de Bijbel. 5. De stilte en de drukte van de sterfdag. 6. Wat verder geregeld moet worden. 7. Ook de stenen spreken. 8. En dan ook nog die andere zakelijke dingen. 9. Verdriet en verwerking. Aan het eind van het boek vinden we een literatuuropgave ter verdere oriëntatie en informatie. Het boek is bedoeld als een praktische handleiding. Het is eenvoudig geschreven en biedt stof tot overdenking en bezinning. Op blz. 39 worden cremen en begraven naast elkaar geplaatst qua aantallen. Dan zien we dat er in 1994 bijna net zoveel mensen

gecremeerd als begraven zijn: cremen 64.505, begraven 72.095. De auteur laat voorzichtig ruimte voor het ambtelijk en persoonlijk aanwezig zijn bij een crematie. Persoonlijk zijn wij van mening dat een crematie noch ambtelijk, noch persoonlijk dient te worden bijgewoond. We onderschrijven dat het standpunt ten aanzien van begraven en cremen duidelijk gemaakt dient te worden naar de zijde van de familie. Op de laatste bladzijde zijn adressen van hulpverlenende instanties opgenomen.

M. Dankers, **Zielen waar Zijn vrees in woont**, Mensen rondom J.C. Philpot, 179 blz., f 29,50, Uitgeverij den Hertog - Houten.

Het boek bevat een vertaling van een selectie uit de Gospel Standard, een maandblad van de strict baptists in Engeland. Ds. J.C. Philpot was jarenlang hoofdredacteur.

Levensbeschrijvingen en stervensberichten werden geplaatst in de Gospel Standard. Dhr. Dankers heeft een zestal personen uitgekozen. Vertalen is niet eenvoudig, daarom is soms het Engels erbij afgedrukt. Een lezenswaardig boek dat ons laat zien hoe de Heere in het verleden heeft gewerkt in het leven van Zijn kinderen. Op het sterfbed soms nog de worsteling met de vorst der duisternis, maar ook kalmte en rust bij God vandaan. We geven tenslotte een citaat van de beschrijving van een sterfbed, blz. 91 "Ik lette onophoudelijk op haar gezicht en bemerkte dat de worsteling met de vijand nog voortduurde. Maar plotseling werd ze kalm en daalde de vrede op haar neer. Ze keek me aan, en riep uit: 'I am going, daar ga ik, om eeuwig te leven!' Onmiddellijk daarna blies ze haar laatste adem uit. Zo ging ze van de strijdende kerk over in de triomferende kerk, een van de beste vrouwen en de beste moeder op de wereld, maar oneindig veel meer dan dat, een trouwe, gelovige dienstmaagd van de Heere Jezus Christus, met Wie ze nu leeft en regeert in eeuwigdurende zaligheid en vreugde. De gedachtenis des rechtvaardigen zal tot zegening zijn."

Ds. L. Vroegindewey, **De zondag in plaats van de sabbat**, 96 blz., uitgave van het LV-fonds, Postbus 372, 2990 AJ Barendrecht.

Het is een uitgave van de artikelen die in de jaren 1951-1953 geschreven zijn

in het Gereformeerd Weekblad. Allerlei zaken die de zondag betreffen zijn eenvoudig beschreven: de zondag en de oude kerk, de zondagswetten, de tijd voor de reformatie, de tijd voor en na Dordt, Calvijn en de zondag, zondag 38, Zeeland en Zuid-Holland en de invulling van de zondag. Een goede zaak om kennis te nemen van de inhoud van dit werkje.

Mens en arbeid, 144 blz., f 24,90, uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen in samenwerking met Christelijke Hogeschool de Driestar - Gouda.

Het boekje bevat de lezingen die gehouden zijn op de themadag van het cursusjaar 1995/1996 van de Christelijke Hogeschool 'De Driestar'. Het bundeltje biedt waardevolle informatie en stof tot verdere bezinning op het thema "Mens en arbeid".

C.H. Spurgeon, **Voor iedere avond Bijbels dagboek**, f 45,-, Uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen.

Uit het Engels vertaald door P.J. de Gier. Vergelijking met een oudere uitgave laat zien dat het voorwoord is ingekort, bij onderzoek bleek ons dat de teksten niet altijd correct geciteerd zijn (bijv. 31 december). Temidden van de niet aflatende stroom van dagboeken zal ook dit boek zijn weg wel vinden.

Matthew Henry, **Aan Zijn Tafel**, Toerusting voor de Avondmaalganger, 258 blz., f 39,90, Uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen.

Ut het Engels vertaald door J.S. van den Brink. Niet alleen in de tijd van Matthew Henry, ook in onze tijd leven er vragen met betrekking tot het sacrament van het Heilig Avondmaal. Moge dit inhoudsvolle boek bijdragen aan het juiste zicht op de inhoud en de betekenis van het sacrament van het Heilig Avondmaal.

C. van der Sluijs, **Ontmoetingen van blijvende waarde**, 155 blz., f 24,90, Uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen.

Het boek is een selectie van verhalen die de auteur in de jaren 1979 tot en met 1985 schreef voor de kalender 'Een handvol koren'. Interessante en vaak onbekende bijzonderheden komen we tegen. Zeker, ook voor onze jeugd, de moeite waard om te lezen.

Thomas Boston, **Brood en Wijn, Gedachten over het Avondmaal**, 86 blz., f 17,50, Uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen.

De vertaler is dhr. L.J. van Valen. Het boekje bevat een zestal verhandelingen van Boston getiteld: Over de sacramenten in het algemeen, de aard van de sacramenten, het Heilig Avondmaal, het waardig deelnemen aan het Heilig Avondmaal, de noodzaak van zelfbeproeving overwogen, het gevaar van een onwaardige avondmaalsgang. Het inhoudsvolle werkje willen wij van harte aanbevelen. Om u een indruk te geven citeren wij van blz. 58 waar het gaat over de zelfbeproeving: "De zelfbeproeving is een zaak van het grootste nut, zowel voor gelovigen als voor ongelovigen. Het verschaft de gelovigen troost, geeft licht over hun staat en verschaft hun getuigenissen voor de hemel en bewijzen voor hun geloof. Voor de ongelovigen kan het een begin ten goede zijn. Het kan hun de kennis verschaffen van hun kwaal, wat de eerste stap is naar de genezing. Als zij dan grondig over-

tuigd zijn van hun zondige en verdorven staat, kunnen zij bewogen worden om door de toepassing van het geloof tot het bloed en de Geest van Jezus Christus te komen. Hij alleen kan hen verlossen van de zonde en van de toekomstige toorn."

NOG 143 DAGEN!

Dan wordt Hong Kong ingelijfd bij de Volksrepubliek CHINA!

Laat ons nu nog zoveel mogelijk Bijbels sturen voor f 5,55 per stuk.

Kunt u er 5 geven?

Maak dan f 27,75 over op Giro 6991023 t.n.v. Stg. voor Wereldwijde Bijbelverspreiding "The Bible League" te Maassluis.

Info: 010-5912378
(ds. van Vuuren).

Administratiekantoor

A.W. van der Meijden

administratie

belastingen

adviezen

Lange Akker 83

4191 JB Geldermalsen

Tel. 0345 - 572121

Welkom in Elspeet op ons lommerrijk terras, in ons gezellig pension of huur een appartement 2-10 personen.

**Hotel-Pension
"Feijthof"**

waar u zich thuis voelt.

Inf. tel. 0577 - 492142

Reizen / Hotels / Pensions / Vakantiewoningen

Kreijkes Vakantie Idee.

18 daagse reis Egypte - Jordanië - Israël
o.l.v. Ds. L.W. van der Meij
van 25 april t/m 12 mei

gratis gids

Spoorslag 5, 7462 SC Rijssen, fax 0548-518233

Tel. 0548-514188

**Bemiddeling
Kraam- en
Gezinszorg
Meijer (B.K.G.M.)**

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

**Bemiddeling Kraam-
en Gezinszorg Meijer**

Telefoon 0294-231145, mevr. J. Meijer.

BKG

Stichting Bureau Kraam- en Gezinshulp

Wij hebben onze geheel nieuwe informatie-brochure voor u klaar liggen, even een telefoontje en deze wordt u toegezonden!

Wilt u kwaliteit en is er geen TV in het gezin, vraag dan hulp bij de BKG

0318 - 52 77 99

Graag tijdig bellen!

**Boekhandel
de Jong**

Burg. Winklerplein 25
3362 AA Sliedrecht
Tel/Fax 0184 - 412461

Zoek bij ons een boek!
Levering door geheel Nederland.

- Wij verzorgen begravenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbaring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Ongeacht bij welk begravenisfonds men (eventueel) is aangesloten
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begravenisverzorging Vos

Het Drie 32
3888 KE Uddel
Telefoon 0577-401689